

van den omvang der gemaakte besparingen niet groot, daar de nieuwe kredieten, die deze banken toestaan, zooals reeds gezegd, zeer ver achterblijven bij die, welke door de primaire banken worden gegeven. Bovendien kan ieder tekort in de kredietverleening bij de secundaire banken gemakkelijk door de primaire worden aangevuld. Om dezelfde reden is ook de rechtstreeksche kredietverleening door particuliere kapitalisten, — hetwelk een met dat der secundaire banken gelijklopend bedrijf is — zooals zij in het bijzonder nog in de hypotheekzaken voorkomt, relatief van zoo weinig beteekenis. Daarentegen is de kredietverleende werkzaamheid der secundaire banken en der particulieren voor de *theorie* belangrijk, daar zij overblijfsel is van een soort van kredietbedrijf, dat vroeger het eenige mogelijke was en waaraan nog tot op heden de heerschende meening haar begrippen ontleent.

Zoolang er namenlijk slechts weinige banken waren, die het privilege hadden, om in den vorm van bankbiljetten vorderingen tegen zich zelf uit te geven en daarmede krediet verleenden, konden aan de andere banken middelen slechts in zoover toevloeien, als die in den vorm van biljetten gekleede vorderingen op de circulatiebank, door de sparende bevolking tot haar werden gebracht. De uitbreiding van de het contant-geldverkeer besparende betalingsmethoden en de mogelijkheid, die daarmede aan iedere bank werd gegeven, om chèque- en giro-rekeningen te openen, maakten alle banken, voor zoover zij dit wenschten, tot instituten, die evenzeer als de circulatiebanken kredietscheppend konden werkzaam zijn. Bij deze is van het deponeren van vorderingen, waarvan zij in beginsel zelve de schuldenaressen zouden zijn (bankpapier) geen sprake, zoodat het sparen door de bevolking slechts door de omzetting van chèquesaldi in opzeggbare spaarsaldi van langen termijn geschieden kan. Een nieuw krediet kan en behoeft daarom in het geheel niet door middel van oude reeds bestaande vorderingen te worden verleend, doch veronderstelt in ieder bijzonder geval de schepping van een nieuwe vordering. Dit is de weg, waarop heden de overweldigende meerderheid der kredieten wordt verleend en daarom werd hiervan — ten spijt van alle historische overleggingen — bij de theoretische analyse van het moderne kredietwezen uitgegaan.

(Wordt vervolgd)

C. VERWEY

Accountancy in België

In België is het accountantswezen nog ver ten achter in vergelijking met Engeland, Amerika en Nederland. Het eigenlijk beroep van accountant is slechts bekend aan heel enkele kringen, bijna uitsluitend van handelslui die in het buitenland er mede kennis maakten. Zelfs deze enkelen schenken hun vertrouwen in hoofdzaak aan buitenlandsche accountants. Toch bestaat er reeds een kleine groep van bekwame en betrouwbare elementen onder de Belgische experts. Deze zijn echter meest verbonden aan industrie en handel en staan niet aan het hoofd van onafhankelijke accountantskantoren. En toch is er in het industriele België een ruim veld voor bekwame accountants, die uitnemende diensten zouden kunnen bewijzen alleen reeds op het gebied der kostprijberekening. Daar de leiders van industriele, commercieele en financieele instellingen hun licht in het algemeen slechts kunnen opsteken bij een expert, die over een beperkte en onvoldoende kennis beschikt, onthouden zij er zich meestal van. Hierbij komt nog dat de Belgen uiteraard niet van contrôle gediend zijn. Deze psychologische eigenschap is verschoonbaar, zoolang de Belg niet overtuigd is kunnen worden, dat kracht-

dadige hulp van accountants op gebied van contrôle en bedrijfsorganisatie hem nuttig is. Maar die overtuiging hem bij te brengen zal moeilijk zijn, zoolang het algemeen lage peil van vakkennis der zoogenaamde experts niet verbetert. Elke boekhouder (comptable) kan zich „Expert Comptable” noemen en dit feit draagt er nog toe bij om de schaarsche goede experts in discrediet te brengen. Wel zijn er enkele verenigingen van experts (Chambre Syndicale des Experts Comptables, enz.) maar het lidmaatschap is gemakkelijk te verkrijgen, na klaarblijkelijk onvoldoende examens en bewijzen van geschiktheid.

Ook de wet op de naamlooze vennootschappen heeft geen stimuleerenden invloed op de ontwikkeling der accountancy in België uitgeoefend. De organisatie der N. V. is hier eenigszins anders dan in Nederland. Zij die in ons land de functie van Commissarissen uitoefenen, zijn in België „les Administrateurs” en hebben de eigenlijke macht in handen. Verder worden in België één of meerdere „Commissaires” benoemd. Deze hebben echter in het kapittel niet veel mede te spreken. Zij controleren de balans door de Administrateurs aan de algemeene vergadering van aandeelhouders voorgelegd, vooraf met de boeken. Deze procedure is veelal een wassen neus en het is algemeen bekend, dat de „Commissarissen” zich van hun gemakkelijken plicht dikwijls nog slechts oppervlakkig kwijten. De commissarissen zijn meestal familieleden van de administrateurs of ook wel gesalarieerde boekhouders aan de maatschappij verbonden. De wet op de naaml. vennootschappen staat wel toe, dat de commissarissen zich bedienen van Experts Comptables, doch van dit recht wordt slechts zelden gebruik gemaakt, tengevolge der middelmatige kennis van het meerendeel der Belgische accountants.

Op enkele uitzonderingen na, zijn ook de experts die aan de rechtbanken verbonden zijn, niet op de hoogte van het beroep in zijn vollen omvang. Politieke invloed speelt bovendien bij de benoeming dezer experts somtijds nog eene rol. Deze treurige toestand heeft tengevolge gehad, dat Engelsche en Hollandsche accountants zich een cliëntèle hebben gevormd in België, vooreerst onder de buitenlandsche belangen in dit land gevestigd, en verder ook onder de Belgen die goede accountantsdiensten leerden apprecieeren. Een achttal Engelsche firma's van Chartered accountants hebben filialen in Brussel en Antwerpen, en andere zenden hunne assistenten van uit Londen en Parijs. Ook enkele Hollandsche accountants-firma's controleren Nederlandsche succursalen en belangen. Dit brengt natuurlijk voor den cliënt hogere kosten mee, waartegen hij klaarblijkelijk niet opziet, hetgeen wel een bewijs is voor de superioriteit van den buitenlandschen accountant.

Men mag aannemen dat na verloop van tijd België, hetwelk met zijn industrie een ruim arbeidsveld biedt voor het accountantsberoep, geleidelijk van het nut van eigen degenlijke experts doordrongen zal worden. Ter bereiking van dit doel zal de vakstudie ernstiger opgevat en zullen hogere eischen aan de examens gesteld moeten worden.

J. J. M. H. NIJST

De Wet der toenemende opbrengst

De Heer *Abr. Meij* heeft in het September-nummer van dit orgaan de wet in den titel dezes vermeld, ter sprake gebracht. In mijn dissertatie heb ik in de algemeene probleemstelling voor ons vak, die ik beoogde, omtrent de beteekenis dier wet gezegd, in een betoog dat aanving met de volgende zinsnede:

Het is daarom nuttig met een enkele opmerking juist